

LÍBAN, PALESTINA, SÍRIA I EGIPTO

El vaixell arribà a Beirut el dia 25, i fins i tot abans d'ancorar ja es varen veure rodejats per diverses embarcacions petites, amb venedors mig nus que oferien tota mena de serveis enmig d'un gran soroll i bullici, on «gairebé es fa necessari amenaçar aquestes pobres persones amb un bastó ja que es neguen obstinadament a fer-se enrere» i era obligatori practicar el regateig i «el *baksheesh*, la propina».

Pfeiffer es dirigí a l'única fonda de l'indret, la casa d'un tal Battista, però no hi quedaven habitacions i es veié en una posició «deplorable»; afortunadament, però, Bartlett li envià un missatge avisant-la que en aquell moment no hi havia conflicte entre els drusos musulmans i els maronites cristians i la pesta només afectava llocs aïllats. Bartlett havia llogat una embarcació que transportava ceràmica, arròs i blat de moro i que es dirigia a Jaffa, al costat de l'actual Tel-Aviv, i la convidava a acompanyar-lo.

Bartlett negocià amb el capità del vaixell que navegaria tan a la vora de la costa com fos possible per poder veure les ciutats per on passaven, però només atracarien a Cesarea. Així, varen passar per davant de Sidó, Sarepta, Tir, Sant Joan d'Acre i el mont Carmel, i el dia 27 a la nit ja van arribar a Cesarea, però el capità no hi volia atracar:

Amb l'eloqüència d'un Demòstenes, va intentar dissuadir-nos del nostre projecte de desembarcar aquí; ens va assenyalar els perills als quals ens exposàvem i els riscos que hauríem de córrer amb els beduïns i les serps. Els primers, va dir, estaven acostumats a amagar-se en hordes entre les ruïnes per tal de robar als viatgers les seves pertinences i diners; sabent que aquests llocs només eren visitats per turistes curiosos amb butxaques ben plenes, estaríem sempre vigilats. Un enemic no menys formidable es trobava entre les nombroses serps que s'amagaven a les parets dels edificis antics i als terrenys coberts de males herbes, que posaven en perill la vida del viatger a cada pas.

Tanmateix, la curiositat d'Ida i Bartlett eren superiors i van obligar el capità a fondejar i enviar-los a terra en una barca. Varen recórrer la ciutat, van veure les nombroses ruïnes, però no patiren cap incident, ni lladres ni serps. Ida tornà al vaixell «més que satisfeta de la meva excursió».

Quan van arribar a Jaffa va ser acollida pel cònsol austríac, Damiani, que també feia les funcions de cònsol francès, malgrat no parlar alemany ni gairebé francès. Li va presentar la seva família, que vestien segons la moda turca, i la van convidar a un sopar on se servien «immenses delícies segons el seu gust», però que ella no va saber apreciar perquè no tenia gaire gana i perquè «encara era massa europea». A les cinc del matí, el criat de Bartlett l'anà a buscar perquè continuaven viatge immediatament; una hora més tard sortien cavalcant per la porta de Jaffa, els esperava un recorregut de cinquanta-quatre quilòmetres fins a Jerusalem, unes setze hores a cavall.

Quatre hores després van arribar a Ramla, amb l'únic interès de la presència d'un convent fortalesa que havia estat la casa de Josep d'Arimatea, «el propietari del sepulcre on va ser enterrat Jesús». Més tard, Bartlett es trobà malament de sobte i van haver de descansar unes quantes hores a l'antiga Emmaús, a quinze quilòmetres a l'oest de Jerusalem. Quan Bartlett es va trobar més bé es varen posar novament en marxa: «Quatre persones soles i desarmades viatjant per les regions més salvatges i perilloses. Afortunadament, la lluna brillant ens va mirar somrient i ens il·luminà un camí tan brillant que els cavalls ens van portar amb pas ferm superant totes les dificultats del camí».

El sol ja sortia davant de les muralles de la ciutat, on vivien 25.000 persones, i li va semblar el matí més bonic de la seva vida: «Estava tan perduda en la reflexió i sentia tal emoció que no veia ni sentia res del que passava al meu voltant, i no obstant era impossible descriure el que pensava i sentia». Van arribar a la «Porta de Betlem» i van esperar mitja hora fins que l'obriessin; llavors van passejar pels carrers silenciosos i deserts i es dirigiren a la Nuova Casa, l'edifici gestionat pels monjos franciscans que servia d'allotjament tant per als catòlics com per als protestants, rics o pobres.

Un d'ells, el pare Paul, era vienès i li explicà algunes particularitats de l'allotjament, com l'hora dels àpats, a les dotze per dinar i a les set per sopar: «A l'esmorzar es pren cafè sense sucre ni llet; per sopar, brou de vedella, un tros de cabrit rostit, pastisseria preparada amb oli o un plat de cogombres, i, com a plat final, carn de vedella rostida o especiada». La seva habitació estava moblada de manera senzilla amb un llit de ferro, un cobrellit i un matalàs, «una taula en mal estat» i dues cadires, però no es cobrava cap despesa per allotjament i tots els visitants podien estar-s'hi un mes sencer; com a màxim es donava una quantitat voluntària durant les misses.

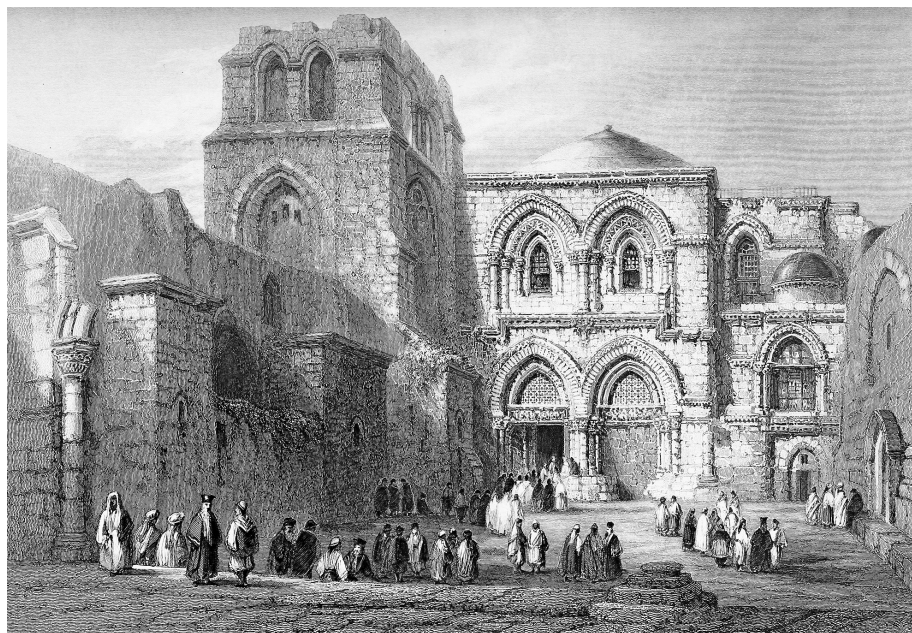
El pare Paul li oferí els seus serveis com a guia i ràpidament van començar les visites: primer, la Via Dolorosa, «el camí que Nostre Senyor va trepitjar per darrera vegada com a Déu a la Terra, inclinat pel pes de la creu, en el seu camí al Gòlgota»; la mesquita d'Omar i les cases de Ponç Pilat, Herodes i santa Verònica, i la casa on va néixer Maria Magdalena». Aquests llocs estaven ocupats per turcs, però pagant una petita entrada es permetia la visita. Jerusalem era una ciutat bulliciosa, sobretot la zona del basar i el barri dels jueus, que estava densament poblat i «exhala una olor ofensiva fora de tota descripció; aquí la pesta sempre es pren les seves primeres víctimes».

Ida visità l'església del Sant Sepulcre, sovint plena de captaires. Sempre estava tancada, i la clau la custodiaven uns turcs que obrien l'edifici quan se'ls demanava i se'ls pagaven tres o quatre piastres. Al centre de la nau hi havia una llosa de pedra, «sobre la qual es va asseure l'àngel que va anunciar la resurrecció de Nostre Senyor a les dones que venien a embalsamar el seu cos; i ben a prop hi havia el sarcòfag del Salvador, de marbre blanc, il·luminat per quaranta-set llums que sempre estaven encesos».

Tres dies després es va presentar al convent una petita caravana amb dos senyors i els seus servents. El pare Paul li explicà que eren dos cavallers de Bohèmia, dos pelegrins d'edat madura, el comte i príncep Joseph Franz von Salm-Reifferscheit i el comte Friedrich von Berchtold.[*] El primer era un noble alemany molt ric, aficionat a la botànica i que havia anat a Jerusalem per ser nomenat cavaller del Sant Sepulcre, un orde militar creat durant la Primera Croada. El segon, Von Berchtold, era un metge i també botànic txec, setze anys més gran que Ida, amb qui ella tindria relació en viatges futurs i resultaria fonamental per a la seva iniciació com a naturalista.

L'església del Sant Sepulcre va impactar Ida i l'endemà hi va tornar. Quan la cerimònia finalitzà, els sacerdots es van retirar a les seves cel·les i les poques persones presents varen abandonar l'església; però Ida no les va seguir, perquè tenia la intenció de quedar-s'hi tota la nit: «Una solemne quietud regnava en tota l'església i ara podia visitar, ininterrompudament i sola, tots els llocs sagrats i lliurar-me a les meves meditacions. Realment, aquestes van ser les hores més felices de la meua vida; i qui ha viscut per gaudir d'aquestes hores, ja ha viscut prou».

Ida encara tindria un nou contacte amb aquesta església, atès que el 10 de juny va assistir a la cerimònia que tingué lloc a la capella per tal d'admetre a l'Orde del Sant Sepulcre el comte Salm-Reifferscheit i dos cavallers més, el comte Zichy, d'origen hongarès, i el comte Wratislaw de Bohèmia. Tots ells es

L'església del Sant Sepulcre. Dibuix fet per William Henry Bartlett. *The Pathway and Abiding Places of our Lord* (1851).

coneixien i ja havien viatjat junts fins al Caire, on es van separar per tornar a Jerusalem per camins diferents; uns, a través d'Alexandria, Damiatina i Jaffa, i els altres, a través de la muntanya del Sinai.

Al llarg dels tretze dies que va passar a Jerusalem, Ida no va patir una calor excessiva, ja que el termòmetre se situava a uns 28 °C a l'ombra i uns 35 °C al sol, i poques vegades arribava als 38 °C. En aquell moment va parlar per primera vegada sobre animals i insectes, probablement a causa de les influències dels dos comtes naturalistes.

D'ocells i de papallones se'n veuen poques vegades aquesta temporada, no només a Jerusalem, sinó per tot Síria. Com pot una papallona o una abella trobar aliment si no brota ni una flor ni una fulla d'herba d'aquesta terra pedregosa? Un ocell no pot viure allà on no hi ha llavors ni insectes i ha d'emigrar a través dels mars a climes més frescos i fèrtils. No només aquí, sinó a tot Síria, vaig trobar a faltar els deliciosos joglars de l'aire. Només els pardals troben subsistència a tot arreu, ja que viuen a ciutats i pobles, on viu l'home; i tot un estol d'aquests ocellets refiladors em despertava cada matí.